

2011. évi ... törvény**az újságírói forrásvédelem megteremtéséhez szükséges egyes törvénymódosításokról****1. §**

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 170. § (1) bekezdése a következő f) ponttal egészül ki:

(A tanúvallomást megtagadhatja:)

„f) a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomás az információforrás felfedésére vezetne.”

2. §

(1) A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 82. § (1) bekezdése a következő d) ponttal egészül ki:

(A tanúvallomást megtagadhatja)

„d) a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomás az információforrás felfedésére vezetne.”

(2) A Be. 82. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A nyomozó hatóság, az ügyész, a terhelt vagy a terhelt védőjének kezdeményezésére a bíróság határozattal a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén a tanúvallomást az (1) bekezdés d) pontja alapján megtagadó személyt az információforrás felfedésére kötelezheti. A határozatot – a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényben meghatározott feltételek fennállására, továbbá a bizonyítékok számbavételére és értékelésére is kiterjedően – indokolni kell.”

(3) A Be. 152. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az (5) bekezdés nem alkalmazható, ha a (4) bekezdés szerinti korlátozás alapja a 82. § (1) bekezdés d) pontja szerinti vallomásmegtagadás lehetősége, kivéve, ha az érintettet a bíróság jogerősen az információforrás felfedésére kötelezte.”

(4) A Be. 207. § (2) bekezdése a következő f) ponttal egészül ki:

(A nyomozási bíró dönt)

„f) a tanúvallomást a 82. § (1) bekezdés d) pontja alapján megtagadó személynek az információforrás felfedésére kötelezéséről.”

(5) A Be. 210. § (1) bekezdése a következő g) ponttal egészül ki:

(A nyomozási bíró ülést tart, ha az indítvány tárgya)

„g) a tanúvallomást a 82. § (1) bekezdés d) pontja alapján megtagadó személynek az információforrás felfedésére kötelezése.”

3. §

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 53. § (4) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(A tanúvallomás megtagadható, ha)

„c) ha a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy tanúvallomása az információforrás felfedésére vezetne.”

4. §

(1) A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 6. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetésének felderítése vagy megelőzése érdekében a bíróság az információforrás felfedésére kötelezheti a médiatartalom-szolgáltatót, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyt, feltéve, hogy a kezdeményező bizonyítja, hogy

a) a felderítéshez vagy megelőzéshez az információforrás ismerete nélkülözhetetlen,

b) más módon az információforrás kiléte ésszerű erőfeszítések mellett nem deríthető fel, és

c) a bűncselekmény felderítéséhez vagy megelőzéséhez fűződő érdek – különösen a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel – olyan kiemelkedő, amely az információforrás titokban maradásához fűződő érdeket egyértelműen meghaladja.”

(2) Hatályát veszti az Smtv. 6. § (1) bekezdésének második mondata.

5. §

Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

INDOKOLÁS

az újságírói forrásvédelem megteremtéséhez szükséges egyes törvénymódosításokról

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Alkotmánybíróság az 1746/B/2010. AB határozatában mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg amiatt, hogy a hatályos jogrendszer nem biztosítja megfelelő garanciális módon az újságírók forrásainak védelme során az információforrás felfedéséhez fűződő érdek és a sajtószabadság közötti megfelelő mérlegelését.

A határozat szerint a forrásvédelemmel szembeni „korlátozásokat törvényben és egyértelműen kell megfogalmazni olyan eljárási garanciák mellett, amelyek alkalmasak megvédeni az újságírót az illetéktelen hatósági, akár nyomozó hatósági beavatkozással szemben is. (...) az újságírói források kiadására kötelező döntéssel szemben az előzetes bírói felülvizsgálat lehetőségét [biztosítani kell], amely az információ bizalmas jellegének és a hatóság által állított „közérdek” fennállásának igazolására hivatott.”

A jelen törvényjavaslat az alkotmányellenes mulasztás megszüntetését célozza.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A törvényjavaslat kiegészíti a polgári perrendtartásról szóló törvényt a tanúvallomás megtagadásának lehetőségével arra az esetre, ha a tanúvallomás az újságíró információforrásának felfedésére vezetne. A polgári perrendtartásban nem szükséges az információforrás felfedésére kötelezésről rendelkezni, hiszen ha a magánfelek egymás közötti viszonyaiban az üzleti titok esetében nem szükséges a tanúvallomás megtagadásának lehetősége alól kivételt tenni, akkor az információforrás védelme esetében sem lenne arányos e lehetőség megteremtése.

A 2. §-hoz

A törvényjavaslat a büntetőeljárás tekintetében a tanúvallomás fakultatív megtagadási okai közé – az Smtv. és a Be. közötti koherencia megteremtése érdekében – az információforrás titokban tartásához fűződő jogot is felveszi.

A törvényjavaslat meghatározza az információforrás felfedésére kötelezés eljárási szabályait. Ennek során a kezdeményezés jogát nemcsak az állam büntető hatalmát érvényesítő nyomozó hatóság vagy ügyészség számára biztosítja, hanem a terhelt és védője számára is, hiszen előfordulhat olyan eset, amikor az információforrás titokban maradása esetén más, adott esetben ártatlan személy büntetőjogi felelőssége kerülne megállapításra, míg a ténylegesen elkövetett bűncselekmény büntetlen maradna.

Annak érdekében, hogy az információforrás felfedésére kötelezés anyagi jogi feltételeinek fennállását az eljáró bíróság – a jogorvoslat során felülbíráható módon – megvizsgálja, az arról szóló határozat indokolásának fő tartalmi szempontjait is meghatározza a törvényjavaslat.

A törvényjavaslat az információforrás kilétére utaló információt hordozó dolgok lefoglalására is alkalmazni rendeli az információforrás felfedésére vonatkozó szabályokat.

A törvényjavaslat a nyomozási bíró feladatait kiegészíti az információforrás felfedésére kötelezéssel, valamint rögzíti, hogy a felfedésre kötelezés szempontjainak megfelelő vizsgálata érdekében a kérdésről ülést kell tartani.

A 3. §-hoz

A törvényjavaslat a közigazgatási hatósági eljárásról szóló törvényt a polgári perrendtartásról szóló törvény mintájára egészíti ki a tanúvallomás megtagadásának lehetőségével arra az esetre, ha a tanúvallomás az újságíró információforrásának felfedésére vezetne.

A 4. §-hoz

A törvényjavaslat a jelenlegi szabályozásban 'különösen indokolt esetként' megjelölt körülmények jellemzőit részletesen, az Európai Emberi Jogi Bíróság gyakorlatára is figyelemmel fejti ki. Ennek megfelelően az információforrás felfedésére kötelezésre csak öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetésének felderítése vagy megelőzése érdekében kerülhet sor, ha az állami büntetőigény érvényesítéséhez olyan kiemelkedő érdek fűződik, amellyel szemben még a sajtószabadságnak is engednie kell. Annak érdekében, hogy a sajtószabadság a lehető legkisebb korlátozást szenvedje csak el, a kérdésben a független bíróságnak kell határoznia.

Mivel a visszaélés minősített adattal bűncselekmény legtöbb esetben ötévi vagy annál súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény, indokolatlan az információforrás titokban tartásához fűződő jog alóli külön kivételként megőrizni a minősített adattal visszaélést.

Az 5. §-hoz

A hatálybalépés időpontját a törvényjavaslat a kellő felkészülési idő követelményére tekintettel határozza meg.